
OBSAH

Úvod: Cíl a pojetí této učebnice	11
---	-----------

Část první

Vědecká psychologie: Od předchůdců k jejímu zrodu	19
--	-----------

1. Pět zastavení na cestě ke vzniku vědecké psychologie	21
--	-----------

1.1 Zastavení prvé – důraz na duši	21
--	----

1.2 Zastavení druhé – důraz na mysl, vědomí	22
---	----

1.3 Zastavení třetí – důraz na reagování	23
--	----

1.4 Zastavení čtvrté – zkoumání vztahu mezi psychickými jevy a mozkiem	24
---	----

1.5 Zastavení páté – člověk jako příslušník národa či pohlcený davem	25
---	----

2. Zrod vědecké psychologie: Čtyři vybrané události jejího počátku	27
---	-----------

2.1 Založení první laboratoře	27
-------------------------------------	----

2.2 Vydání velkého syntetického díla	29
--	----

2.3 Klinická bádání, psychoterapeutická pomoc	31
---	----

2.4 První testování	35
---------------------------	----

Část druhá

Současná psychologie: Oblasti jejího vymezování	43
--	-----------

1. Psychologie: Věda o psychice, o vědomém a nevědomém prožívání	45
---	-----------

1.1 Čtyři výchozí poznatky	45
----------------------------------	----

1.2 Vědomí	48
------------------	----

1.3 Vědomí v akci – pozornost	53
-------------------------------------	----

1.4 Vědomí a nevědomí	55
-----------------------------	----

1.5 K výzkumům souvisejícím s nevědomím	61
---	----

* V úvodu každé části této knihy je vždy její rozvedený, podrobný obsah. Každou část také uzavírají Stručná rekapitulace, Náměty k promýšlení a cvičení, Literatura k rozšiřujícímu a prohlubujícímu studiu.

2. Psychologie: Věda o chování	69
3. Psychologie: Prožívání, chování a neurohumorální systém	72
3.1 K výzkumům psychických korelátů mozkových hemisfér	74
3.2 Nervová soustava, endokrinní systém a psychika	77
3.3 Mozek ve vývoji, plasticita mozku a psychika	78
4. Psychologie: Prožívání, chování a sociokulturní systém	80
4.1 K vymezení pojmu kultura	82
4.2 Přínosy terénních kulturně antropologických výzkumů	83
4.3 Dimenze charakterizující kulturu – jejich psychické koreláty	86

Část třetí

Pohled na základní duševní jevy: Úvod do obecné psychologie	93
--	-----------

1. Vnímání	96
1.1 Od počitku ke vjemu	96
1.2 Smyslové modality	97
1.3 Organizace vjemového pole	101
2. Operování s primárními obsahy mysli: Představy a fantazie	106
2.1 K paměťové představivosti	106
2.2 K podobám a významu fantazijní představivosti	107
3. Myšlení	109
3.1 Druhy myšlení	109
3.2 Myšlení a jazyk	111
3.3 Pojmy/pojmotvorba	113
3.4 K vývoji myšlení	115
4. Emoce, city	120
4.1 Základní znaky emocí	120
4.2 Ke druhům emocí	123
4.3 Aktuální téma: emoční inteligence	125

5. Motivace	128
5.1 Motiv a jeho skladba: potřeby a incentivy	128
5.2 K analýze potřeb	129
5.3 Dvě významná témata výzkumu motivace	133

6. Učení: Základní činnost adaptace a rozvoje osobnosti	137
6.1 Paměť – základní předpoklad učení	138
6.2 K psychofyzilogickým základům paměti a učení	143
6.3 Tři základní mechanizmy učení	144
6.4 Učení disfunkční	147
6.5 Specifika lidského učení	149
6.6 Usilování o způsoby efektivního učení	151

Část čtvrtá

Osobnost	157
-----------------	------------

1. Pohled na vlastnosti osobnosti: Triáda základních vlastností	160
1.1 Schopnosti	160
1.2 Temperament	165
1.3 Charakter	169
2. Pohled na vlastnosti osobnosti: Velká pětka / „Big five“	171
3. Pohled na vlastnosti osobnosti: Odolnost	175
3.1 Zátěž a stres	175
3.2 Vulnerabilní versus resilientní vlastnosti	180
4. Já a sebepojetí	184
4.1 Sebepečetí a jeho aktualizace	185
4.2 Obsahové oblasti sebepečetí	188
4.3 Závěrem	190

Část pátá

Člověk mezi lidmi: Uvedení do sociální psychologie	193
---	------------

1. Základní druhy mezilidských vztahů	195
1.1 Přímé mezilidské vztahy	195
1.2 Vztahy zprostředkované	197

1.3	Vztahy zvnitřněné/interiorizované	198
1.4	Vztahy distancované	199
1.5	Vztahy aktivizující, facilitující, protektivní	199
1.6	Vztahy oslabující, poškozující, omezující	200
2.	K činitelům ovlivňujícím mezilidské vztahy	202
2.1	Vytváření dojmu	202
2.2	Interaktivní posilování výchozího dojmu	204
2.3	Atribuční tendence	208
3.	Sociální začlenění – Problematika sociálních skupin	212
3.1	Hlavní znaky sociální skupiny	214
3.2	Pohled na druhy skupin	215
3.3	Jedinec ve skupině – transformace individua v člena skupiny	216
3.4	K uplatňování vlivu skupiny	222
4.	Sociální interakce a komunikace	231
4.1	Základní druhy komunikace	233
4.2	Komunikace podpůrná	239
5.	Antisociální a prosociální chování: Příklad agresivity versus altruizmu	241
5.1	Agresivita ve vztazích mezi lidmi	241
5.2	Prosociální chování, altruismus	245
Část šestá		
Člověk ve vývoji: Úvedení do základů vývojové psychologie		251
1.	Vývoj – souvislost s věkem	253
2.	Pět základních úrovní vývoje	254
2.1	Vývoj jako zrání	254
2.2	Vývoj jako učení	255
2.3	Vývoj jako socializace	256
2.4	Vývoj jako edukace	261
2.5	Vývoj jako sebeutváření jedince	265

3. Polarity charakterizující vývoj	267
3.1 Kontinuita versus diskontinuita ve vývoji	267
3.2 Vzestupné versus sestupné/involuční směřování vývoje	270
3.3 Vývojová normalita versus odchylky od ní	272
4. Vývojové epochy a období	275
4.1 Prenatální věk	276
4.2 Vývojová epocha dětství	277
4.3 Epocha dospívání	292
4.4 Dospělost	300
4.5 Stáří	305
5. Závěrem	308
Rejstřík věcný	311
Rejstřík jmenný	314